



DATUM
2013-09-25
ERT DATUM
2013-06-19

DIARIENR
2013/154-4
ER BETECKNING
A2013/178/A

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar avseende Arbetshjälpmedel och försäkringsskydd för arbete på lika villkor (SOU 2012:92)

Sammanfattning

Statskontorets synpunkter koncentreras till utredningens förslag. Statskontoret har valt att inte kommentera kapitel 2 Arbetsplatsens centrala roll, eftersom utredningen i denna del inte lämnar några förslag.

Statskontoret *tillstyrker* utredningens förslag om:

- att ändra formuleringen *anställningsförmåner* till *försäkringsförmåner* i förordning (2000:630),
- att Arbetsförmedlingen får ett direkt ansvar för de kompletterande försäkringarna för dem som anvisas till en anställning med lönestöd hos en arbetsgivare som saknar kollektivavtalsenliga försäkringsförmåner samt att detta regleras i förordningarna (2000:63), (1998:1785) och (1988:244). Statskontoret tillstyrker också att Arbetsförmedlingen lämnar ersättning till Kammarkollegiet för avsättningar till kompletterande ålderspension samt att dessa ersättningar därmed inte ingår i beräkningsgrunden för lönestöden för dessa arbetsgivare. Statskontoret anser dock att regeringen bör utreda behovet av en ökad likvärdighet i regelverken för försäkringsskydd mellan samtliga lönestöd (dvs. även de båda anställningsstöden). Statskontoret menar också att regeringen bör pröva om det är önskvärt att göra utredningens förslag mer likvärdigt för kollektivanslutna och icke-kollektivanslutna arbetsgivare.
- Arbetshjälpmedel i kapitel 5, förutom förslaget om att arbetshjälpmedel regleras i en särskild förordning.

Statskontoret *avstyrker* utredningens förslag om:

- Att stöd till arbetshjälpmedel ska regleras i en särskild förordning. Statskontoret finner i stället att stödet bör regleras i förordning (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga.

Övergripande synpunkter

Statskontoret finner att många av utredningens förslag och bedömningar avseende de lönestöd som regleras i förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga också är av relevans för anställningsstöden (särskilt anställningsstöd i form av instegsjobb och särskilt anställningsstöd inom jobb- och utvecklingsgarantin).

Utredningen föreslår att staten tar över försäkringsansvaret för personer med lönestöd som är anställda hos arbetsgivare utan kollektivavtal. En övergripande synpunkt från Statskontoret är att regeringen bör utreda om det finns behov av att försäkringsskyddet utformas likvärdigt för samtliga lönestöd, det vill säga även för instegsjobb och särskilt anställningsstöd inom jobb- och utvecklingsgarantin. Instegsjobb och särskilt anställningsstöd inom jobb- och utvecklingsgarantin ställer i dag strängare krav på att anställningsförmånerna ska vara likvärdiga med kollektivavtalsenliga förmåner. För dessa stöd ingår inte heller premierna för de kompletterande försäkringarna vid beräkningen av stöd till arbetsgivaren.

Ett likvärdigt försäkringsskydd

Förtydligt regelverk om försäkringsskydd (avsnitt 3.1)

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag om en precisering av vilka förmåner som omfattas av förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga, dvs. att ”andra anställningsförmåner” ersätts med ”försäkringsförmåner”. Statskontoret finner att bestämmelsen genom denna förändring blir mer tydligt inriktad mot de viktigaste förmånerna för den enskilde, samt att bestämmelsen också bättre överensstämmer med hur Arbetsförmedlingen tillämpar regeln.

Staten tar över försäkringsansvar för individer med lönestöd som är anställda hos arbetsgivare som saknar kollektivavtal (avsnitt 3.2)

Utredningen presenterar flera argument för att staten bör ta över försäkringsskyddet för de arbetsgivare som saknar kollektivavtal, bland annat att det kan vara svårt och i vissa fall omöjligt för sådana arbetsgivare att få tillstånd likvärdiga försäkringslösningar samt att det är ett tidskrävande arbete

för arbetsförmedlingarna att säkerställa att försäkringarna finns på plats. Utredningen finner också att ett statligt ansvar kommer att öka möjligheterna för arbetsgivare som inte är kollektivanslutna att erbjuda lönestöd. Statskontoret finner att det finns en tydlig relevans i förslaget om att staten ska ta över ansvaret för att ordna dessa försäkringar. Statskontoret tillstyrker förslaget men finner att det finns ytterligare förhållanden som regeringen behöver pröva och ta ställning till innan förslaget genomförs.

Mer lika villkor i försäkringsskyddet men mer olika villkor i ersättningar till arbetsgivarna

Statskontoret menar att förslaget om ett statligt ansvar för försäkringsskyddet ger mer lika villkor i försäkringsskydden för de anställda, men också att förslaget samtidigt ger mer olika villkor i ersättningen till de arbetsgivare som anställer personer med lönestöd. Medan staten tar över hela kostnaden för försäkringsskydd för dem utan kollektivavtal så får arbetsgivare med kollektivavtal endast ersättning för den del av försäkringsskyddet som hänför sig till den bidragsgrundande lönen, dvs. löner upp till högst 16 700 kronor. Arbetsgivare med kollektivavtal får dessutom endast en procentuell ersättning som motsvarar nedsättningen i arbetsförmåga, medan arbetsgivare utan kollektivavtal får ersättning för 100 procent av försäkringskostnaden. Detta innebär att skillnaderna mellan kollektivanslutna arbetsgivare och icke-kollektivanslutna arbetsgivare i försäkringskostnader för att anställa med lönestöd ökar ju högre lön och ju lägre nedsättning i arbetsförmågan (bidragsprocent) som den anställde har.

Utredningen har inte utrett konsekvenserna av skilda ersättningsprinciper för kollektivanslutna respektive icke-kollektivanslutna arbetsgivare

Statskontoret finner att utredningen inte har utrett konsekvenserna av skilda ersättningsprinciper mellan kollektivavtalsanslutna och icke-kollektivavtalsanslutna arbetsgivare i sitt förslag. Utredningen diskuterar främst i vilken mån den lägre compensationen för arbetsgivare med kollektivavtal kommer att ge incitament för arbetsgivare att inte kollektivavtalsansluta sig. Utredningen konstaterar i detta sammanhang att ersättning för försäkringsskydd i lönestöden sannolikt inte utgör en särskilt viktig grund för arbetsgivarens beslut om kollektivanslutning, vilket Statskontoret håller med om.

Det kan dock finnas mer principiella invändningar mot att arbetsgivare får skilda ersättningar beroende på om de är kollektivanslutna eller inte. Statskontoret finner att utredningen borde ha utrett och tagit ställning i denna fråga.

Regeringen bör pröva om det är önskvärt att göra förslaget mer likvärdigt för arbetsgivare med och utan kollektivavtal

Statskontoret anser att regeringen bör pröva om det är önskvärt att den av utredningen förslagna lösningen görs mer likvärdig mellan arbetsgivare med och utan kollektivavtal. Det kan exempelvis handla om att staten tar över finansieringsansvaret för försäkringsförmånerna även för dem som är anställda med lönestöd hos arbetsgivare med kollektivavtal. Ett sådant ansvar skulle medföra ökade kostnader för statsbudgeten, men också en mer likvärdig statlig subvention av försäkringskostnader för arbetsgivare som anställer med lönestöd.¹

Reglering av arbetsskade- och livförsäkring samt avsättningar och reglering av kompletterande ålderspension (avsnitt 3.3 och 3.4)

Av utredningens förslag om att staten ska ta över ansvaret för försäkringsskyddet för anställda hos arbetsgivare utan kollektivanslutning följer att utredningen vill reglera arbetsskade- och livförsäkring samt låta Arbetsförmedlingen lämna ersättning till Kammarkollegiet för avsättningar till kompletterande ålderspension för anställda hos arbetsgivare utan kollektivavtalsenliga försäkringsförmåner.

Statskontoret tillstyrker förslagen, men anser att regeringen i enlighet med ovanstående bör pröva behovet av likvärdighet i regleringen mellan olika typer av lönestöd (dvs. även anställningsstöden) och mellan samtliga anställda med lönestöd (dvs. de som är anställda hos arbetsgivare med kollektivavtal).

Arbetshjälpmedel för ökad delaktighet i arbetslivet

Statskontoret tillstyrker de förslag som utredningen lämnar om arbetshjälpmedel i kapitel 5, med undantag av förslaget om en samlad förordning för stöd till arbetshjälpmedel i avsnitt 5.2.

Statskontoret tillstyrker att Försäkringskassans uppgift att ge bidrag till arbetshjälpmedel överförs till Arbetsförmedlingen (avsnitt 5.1). Statskontoret bedömer att de främsta argumenten för detta är att Arbetsförmedlingen har det operativa ansvaret vid arbetslivsinriktad rehabilitering och därmed också lämpligen kan ansvara för de stöd som behövs i denna process. Dessutom har Arbetsförmedlingen kompetens och resurser för att utreda arbetsförutsättningar och ta fram individuella lösningar i den egna organisationen.

¹ Likvärdiga i meningen att arbetsgivare får mer lika ersättning för försäkringskostnader när de anställer en person med samma lön och samma nedsättning i arbetsförmågan med lönestöd.



Statskontoret finner dock inte att utredningen ger tillräckliga argument för att stödet till arbetshjälpmedel ska samlas i en särskild förordning (avsnitt 5.2). Utredningen menar att en särskild förordning understryker att arbetshjälpmedel är en insats som bör prövas innan andra insatser övervägs. Statskontoret finner att det är naturligare att stödet till arbetshjälpmedel regleras i förordningen (2000:630) om särskilda insatser för personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga. Det borde snarare underlätta för myndigheter och andra berörda att regleringen avseende insatser till personer med funktionshinder som medför nedsatt arbetsförmåga så långt möjligt finns samlade i en förordning. De olika stödformernas inbördes relationer, dvs. vilken insats som bör prövas först, är något som bör preciseras i annan ordning, exempelvis i Arbetsförmedlingens interna metod- och processbeskrivningar.

Statskontoret tillstyrker vidare utredningens förslag (avsnitt 5.2.2) att arbetsgivarens ansvar tydliggörs genom tillägg om att stöd inte får lämnas för arbetshjälpmedel eller anordningar som krävs för att uppfylla kraven enligt arbetsmiljölagen (1077:1160). Statskontoret finner inte heller, i likhet med utredningen, att ett generellt krav om delat kostnadsansvar är relevant eller önskvärt och att Arbetsförmedlingen i stället bör ta ställning till kostnadsansvaret i varje enskilt fall.

Statskontoret ställer sig också positiv till utredningens bedömning om att åldergränsen för stöd till arbetshjälpmedel tas bort. För flertalet av de arbetsmarknadspolitiska insatserna finns ingen bestämd åldergräns. De arbetsmarknadspolitiska insatserna ska vara motiverade utifrån individens och arbetsmarknadens behov. En fråga är dock vad en sådan förändring kommer att innebära i praktiken. I normalfallet anses det inte arbetsmarknadspolitiskt motiverat att anvisa den som fyllt 65 år och är berättigad till garantipension till ett arbetsmarknadspolitiskt program. Som princip är det dock rimligt att även denna insats följer det övriga arbetsmarknadspolitiska regelverket.

Generaldirektör Yvonne Gustafsson har beslutat i detta ärende. Utredningschef Anna Pauloff och utredare Maria Wikhall, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Yvonne Gustafsson

Maria Wikhall